

ANNA ZMARZŁY

Program „Niedożywienie – Dolny Śląsk 2012–2014”

Program „Undernourishment – Dolny Śląsk 2012–2014”

Koordynator programu, kierownik Poradni Specjalistycznej Żywienia Klinicznego we Wrocławiu

Niedożywienie dorosłych pacjentów z krajów rozwiniętych jest ważnym i bardzo powszechnym problemem zdrowotnym. Rozpoznawanie i leczenie niedożywienia od jego początkowych do zaawansowanych stadiów jest ważnym i niezbędnym aspektem terapii każdego pacjenta. Skutkiem dłuższej trwającego niedoboru pożywienia jest brak składników odżywczych: białek, tłuszczów, węglowodanów, mikro- i makroelementów. Niedobory te obejmują ponad 80 substancji chemicznych, mających znaczenie funkcjonalne, budulcowe, regulacyjne dla wszystkich komórek ludzkiego organizmu. Niedożywienie jest chorobą ogólnoustrojową, pogarszającą jakość i długość życia chorego, często uniemożliwiającą leczenie chorób towarzyszących.

W Polsce nie ma rozwiązań systemowych pozwalających zapobiegać niedożywieniu i leczyć je jak najwcześniej. Dostęp do diagnostyki i leczenia zapewniono jedynie chorym w jednostkach stacjonarnych. Przesiewowe skale oceny ryzyka niedożywienia są obligatoryjnie wykonywane w przypadku zaawansowanych stadiów niedożywienia, które przeważnie (przynajmniej w początkowym okresie terapii) wymagają agresywnej terapii w wyspecjalizowanych ośrodkach stacjonarnych (żywienie dojelitowe i pozajelitowe), a część terapii należy kontynuować w ramach domowego leczenia specjalistycznego (domowe leczenie żywieniowe w ramach świadczeń odrębnie kontraktowanych).

W przypadku chorych ambulatoryjnych, niedożywionych z różnego powodu, mogących jeść drogą naturalną, płatnik nie przewidział żadnej pomocy dietetycznej czy żywieniowej. Szacuje się, że na Dolnym Śląsku mieszka ponad 2 000 niedożywionych dorosłych, którzy nie mają zapewnionej opieki żywieniowej. Dokładna liczba osób dotkniętych tym problemem nie jest znana.

Ze względu na konieczność zwrócenia uwagi na problem niedożywienia wśród dorosłych pacjentów ambulatoryjnych, w tym biednych, przewlekłe chorych i seniorów, który według różnych autorów występuje u 8–10% ambulatoryjnych chorych powstał unikatowy na skalę europejską projekt „Działania edukacyjne, profilaktyka, diagnostyka i leczenie niedożywienia u dorosłych mieszkańców z terenu województwa dolnośląskiego 2012–2014”, finansowany ze środków budżetu Województwa Dolnośląskiego.

Projekt jest realizowany w Poradni Specjalistycznej Żywienia Klinicznego w WSS im. J. Gromkowskiego przy ul. Koszarowej 5 we Wrocławiu, a merytoryczną opiekę nad projektem sprawuje Polskie Towarzystwo Żywienia Klinicznego.

Działania programu skupiają się na dwóch aspektach walki z niedożywieniem:

A) W Poradni Specjalistycznej Żywienia Klinicznego są przyjmowane osoby dorosłe z niezamierzoną redukcją masy ciała (co najmniej 10% wyjściowej masy ciała w okresie 3 miesięcy), które mogą się odżywiać doustnie. Program zapewnia chorym z terenu Dolnego Śląska wywiad i badanie lekarskie, konsultację żywieniową, badania laboratoryjne i antropometryczne oraz naukę żywienia stosownego do stanu chorego i jego głównej choroby. Pacjentem opiekuje się pod kierownictwem dr n. med. Anny Zmarzły zespół 6 lekarzy chorób wewnętrznych i lekarzy będących w trakcie specjalizacji, którzy mają odpowiednie umiejętności z zakresu żywienia klinicznego oraz 4 pielęgniarki żywieniowe. Pacjenci potrzebujący kontroli mają do niej zapewniony dostęp bez ograniczeń, chorzy wymagający diagnostyki lub hospitalizacji są dalej kierowani zgodnie z potrzebami. Są to 3 grupy chorych:

– zdrowi – ich zapotrzebowanie odżywcze jest stałe, ale mają problemy społeczne i ekonomiczne,

– cierpiący z powodu nagłej choroby, która z powodu stresu i swojego charakteru zmienia zapotrzebowanie na składniki odżywcze, zwykle chodzi o zwiększone zapotrzebowanie metaboliczne (chorzy po hospitalizacjach chirurgicznych, po ciężkich schorzeniach bakteryjnych, urazach),

– chorujący przewlekłe – ta grupa ma najbardziej heterogenne zapotrzebowanie na składniki odżywcze, które należy dostosować do indywidualnej sytuacji i chorób towarzyszących (pacjenci onkologiczni, neurologiczni, geriatryczni, gastrologiczni, psychiatryczni).

Od października 2012 r. poradnia przyjęła 600 chorych. Wszystkie zebrane dane zostaną poddane analizie i będą sukcesywnie publikowane.

B) Profilaktyka i leczenie niedożywienia u dorosłych wymaga zainteresowania pracowników służb społecznych i medycznych tą tematyką, a także odpowiedniej wiedzy. Ze względu na złą dostępność do szkoleń z zakresu przesiewowej oceny ryzyka niedożywienia wśród dorosłych, a także jego diagnozowania i leczenia Poradnia organizujemy systematycznie szkolenia służb społecznych i medycznych z zakresu wymienionych tematów, powstają także liczne publikacje na ten temat. Program przewiduje konferencję poświęconą zapobieganiu, diagnostyce i leczeniu niedożywienia. Stosowne informacje znajdują się na internetowej stronie Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu.

Adres do korespondencji:

Anna Zmarzły

Koordynator programu „Niedożywienie – Dolny Śląsk 2012–2014”

Kierownik Poradni Specjalistycznej Żywienia Klinicznego WSS im. J. Gromkowskiego

ul. Koszarowa 5

Wrocław

Jak kierować chorych?

Każdy dorosły pacjent z niezamierzoną redukcją masy ciała (co najmniej 10% wyjściowej masy ciała), niezależnie od przyczyn, który może jeść drogą naturalną i nie przebywa w stacjonarnej jednostce służby zdrowia może się nieodpłatnie zgłosić do Poradni Specjalistycznej Żywienia Klinicznego WSS im. J. Gromkowskiego bez skierowania, po wcześniejszej rejestracji telefonicznej, gdzie otrzyma lekarską poradę żywieniową z podstawowymi badaniami lekarskimi, analizą żywieniową i analizą składu ciała. Pacjenci potrzebujący kilku porad żywieniowych będą mieli wyznaczone terminy wizyt kontrolnych.

Rejestracja odbywa się drogą telefoniczną – codziennie od 24 października 2012 r. pod nr telefonu: 71 395 76 20 w godzinach 8:00–10:00. Pod tym numerem telefonu pielęgniarka udzieli choremu lub opiekunowi informacji o dacie wizyty oraz jak należy się do niej przygotować.

Będziemy wdzięczni, jeżeli przekażecie Państwo tę informację wszystkim potrzebującym.

Obecnie jest to jedyna w Polsce możliwość bezpłatnego wsparcia dla ambulatoryjnych chorych z niedożywieniem lub ryzykiem jego rozwoju, którzy wymagają indywidualnego wsparcia żywieniowego, bez względu na przyczynę niedożywienia.